Takaisin raakalaisuuteen

Pitemmän aikaa vaiteliaana pysytellyt toveri A. B. Mäkelä (Kaapro Jääskeläinen) on lähettänyt "Toveri" lehteen seuraavan kirjoituksen, jonka siitä lainaamme Toverittarenkin lukijoiden luettavaksi. — Toimitus.

Elävästi muistamme vielä, kuinka tasavertaisina Arabian villit beduiinit ja Intian gurkhat mailmansodassa taistelivat Englannin valistuneimpien valkoisten joukkojen rinnalla, samaten kuin Afrikan mustat hienosti-sivistyneitten ranskalaisten riveissä. Muistamme myös, että sodankäynti-tavoissa noiden värillisten ei tarvinnut mitenkään hillitä alkuperäistä petomaisuuttaan, vaan päinvastoin alentuivat valkoisen kulttuurin edustajat täysin raakalaistasolle. Itsekin myöntävät, että tässä sodassa palauduttiin takaisin sodankäynti-periaatteisiin, jotka jo vuosisatoja olivat olleet hylljättyinä, epäinhimillisiksi julistettuja, luvattomiksi leimattuja.

Niitä vielä voisi käsittää tilapäisiksi poikkeus-ilmiöiksi, jos ne olisivat ainoat. Niitten takia ei vielä tarvitsisi lopullisesti menettää toivoaan valkoisen rodun ja sen eräissä suhteissa korkealle kehittyneen sivistyksen tulevaisuudesta.

Mutta ne eivät ole ainoat. Koko se suunta, mihin nykyaikaisten sivistyskansojen yleinen vaellus on käymässä, viittaa takaisin raakalaisuuteen.

Edessäni on valokuva-jäljennös tietääkseni ainoasta huomattavammasta taideteoksesta mitä Lahtari-Suomessa on aikaansaatu sitte sisällissodan n. s. sankaripatsaita lukuunottamatta. Se on nuoren taiteilijan Hannes Auteren veistokuva-ryhmä "Siantappajat": iso sika kellellään, ketarat pystyssä; mies työntämässä puukkoa sen kurkkuun, käsi puolikyynärvarteen saakka haavaan upotettuna, ja akka korvista sian päätä pitelemässä. Tekotavaltaan yhtä törkeä kuin aiheeltaan, tuskin luolaihmisten kalliopiirroksissa esiintyvää taituruutta etevämpi. Kait tarkotettu ikuistuttamaan itse lahtari-sankaruus-aatetta.

Se ilmapiiri, missä nuoren valko-Suomen runous, kaunokirjallisuus ja tuosta näytteestä päättäen myös kuvaamataide liikkuu vielä vuosia sodan jälestä, tekee yhä tyrmistyttävämmän vaikutuksen kuin itse sodanaikaiset ja -jälkeiset valkolahtarien kylläkin uskomatonta eläimellisyyttä todistavat ilkityöt. Niitä saattoi kuitenkin selittää äkilliseen raivohulluuteen verrattavan kostonhimon ilmauksiksi, kun ohuen pintakiillon peittämä alkuperäinen raakuus pääsi veren makuun. Tuo jatkuva raakiutuminen sitävastoin on auttamatonta rodun rappeutumista, joka ei voi viedä muuhun kuin takaisin raakalaiskauteen.

Suomen lahtarisivistyneistö, vaikka onkin etukynnessä tuohon suuntaan rientämässä, ei ole yksinään. Sama ilmiö on yleinen kaikissa nykyisissä n. s. sivistysmaissa, ja jokaisella mahdollisella alalla.

Otetaanpa esimerkiksi vaikka

Uskonto.

Se ei "yhteisen kansan" keskuudessa tosin ole koskaan ollut hyvin paljoa ylempänä villikansojen taikauskoisista kuvitelmista. Mutta sota antoi sillekin aimo sysäyksen taaksepäin. Sotahullut sanomalehdet levittelivät toinen toistaan mielettömimpiä juttuja "Monsin-enkeleistä", "Valkoisesta auttajasta vallihaudoissa" ja vaikka mistä. Niiden vahvistamiseksi annettiin epäluku isia ja "sitovia" silminnäkijäin todistuksia — yhtä auliisti kuin niitä oli saatavissa saksalaisten sotavankien laukuissa tavatuista lasten käsistä, amerikalaisten löytämästä ristiinnaulitusta toveristaan j. n. e., jotka jutut sodan jälkeen on liittoutuneitten taholta virallisesti julistettu perättömiksi, tekaistuiksi vain mielen-ylennykseksi sotilaille ja isänmaalliselle yleisölle.

Noita yliluonnollisia ilmestysjuttuja ei tieteenkään ole virallisella taholta pidetty edes peruuttamisen arvoisina. Joutavat uskoa kollottaa, kelle maittaa. Niin pöhlöille ei kuitenkaan olisi apua mistään peruuttamisesta. Täyttä päätä kait vieläkin saarnataan esim. niistä "Arincourtin sankareista" — niistä 500 vuotta takaperin Marnen laaksossa voitokkaasti taistelleista englantilaisista jousimiehistä, joiden haamut muka nousivat haudoistaan auttamaan nyt samoille seuduille saapuneita jälkeläisiään. Vaikka tämän tarun keksijä, eräs englantilainen sanomalehtimies julkisuudessa on vakavasti selittänyt kirjottaneensa koko jutun vain omasta mielikuvituksestaan, ei se mitään ole auttanut; "silminnäkijöitä" on tässäkin tapauksessa jos kuinka paljo, ja papeilla ikuinen teksti.

Niin "kumoamattomasti todistettujen" suur-ilmestyksien turvissa kulkee sitte lukematon joukko juttuja yksityisten sodassa kaatuneitten vainajain henki-ilmestyksistä omaisilleen. Niissä on osasta oikein "tieteellisillä" menetelmillä toteennäytettyjä ja kautta mailman tunnetuilla nimillä vahvistettuja. Kaikesta tästä on saanut uutta yltyä hienoston vanha teosofia ja sen vähän talonpoikaisempi sisar spiritismi. Molemmat johtavat vainajainpalvomiseen, joka raakalaisheimoilla on ollut varhaisin tunnettu uskonnon muoto. N. s. "henkimailmasta" tietoja välittävät meediumit ovat vain oloihin sovitettu mukaelma Siperian shamaaneista, Afrikan noidista eli sanalla sanoen, useimmilla entisillä ja nykyisillä villikansoilla tavattavista "tietäjistä."

Taiteen alalta

jo mainitsin muutamia esimerkkejä Suomesta. Sietää lisäksi mainita Amerikassa ja muuallakin viime aikoina valtaan päässyt jazz-musiikki, jossa pääasiana on korvia vihlova melu. Sen sanovat asiantuntijat saadun Filippiinien alkuasukkailta. Useat uudenaikaiset tanssit, joita tämänlaatuinen soitanto säestää, voisivat aivan hyvin olla peräisin ihmissyöjien kekkereistä. Ainakin näyttää vaatetus — hatarinkin — olevan näille tansseille oleellisesti vierasta ja häiritsevää. Sentähden kuuluukin niitä edistyneimmissä piireissä, miljoneerien pidoissa, jo suoritettavan ilkosen alasti.

Naismaailmassa enimmän levinnyt taidelaji on nykyään

ihomaalaus.

Ensimältä kun tänne farmikylälle tuli kaupungista siellä palveluksessa olleita tyttäriämme kesälomalle, kuono valkoisessa jauhossa, ajattelin tuota temppua heidän asemassaan hyvinkin tarpeelliseksi: täällä pitää näyttää valkoiseen rotuun kuuluvalta, vaikka mongolilaisilta esivanhemmilta peritty nahka vivahtaisikin hieman keltaiselta. Mutta sittemmin olen nähnyt sellaistenkin tyttöjen valkaisevan naamaansa, jotka ilman sitäkin uskottaisiin valko-ihoisiksi — ihan "kielisten" — ja siitä minulle on vähitellen selvinnyt, että kysymyksessä ei ole mikään rotu-tuntomerkkien poistaminen, vaan tämä on intiaaneilta opittua sotamaalausta, kaiketi valloitustarkotuksessa käytettyä: valtuksien tekemiseksi toisen sukupuolen keskuudessa.

Lehdistä olen lukenut (näin takamailla ei kaikkea saa itse nähdäkseen) että parhaassa vallotus-iässä olevat Pariisin naikkoset vielä tatueeraavatkin alastomat olkapäänsä kaikenlaisilla kuvilla ja koristeilla. Sieltä tuo uusi muoti on levinnyt muihinkin suuriin sivistyskeskuksiin.

Naisten muodeista

puhuttaessa on jokaisen täytynyt huomata niissä vallitseva, yhä kiihtyvä pyrkimys täydelliseen alastomuuteen, siis villien kannalle.

Alkuun se pyrkimys lienee johtunut aikakautemme yleisestä epäuskoisuudesta: naiset eivät voi luottaa siihen, että heillä uskottaisiin muuta arvokasta olevankaan kuin mikä on näkyvissä. Sentähden he koettavat panna näytteille mahdollisimman paljon, jos ei muutoin, niin uimapuvun varjolla. Ja siveyden-valvojat koettavat taistella vastaan.

Oikeastaan on minua huvittanut seurata tuon taistelun vaiheita.

Ensin naiset aloittivat ylhäältä. Saivat esille kaulan juurta myöten, olkapäät, rinnat ja yhä oltiin menossa alaspäin, kun jostakin tuli pysähdysmerkki: oli saavutettu raja, jota alemmaksi ei ollut luvallista mennä.

Yritettiin alhaalta. Lyhennettiin helmoja lyhentämistään. Mutta ensimältä eivät siveyssankarit olleet milläänsäkään. Ehkä arvelivat olevan käytännöllistäkin, etteivät hameen helmat laahaa pölyssä ja rapakoissa. Muodin määrääjät silloin päättivät kertakaikkiaan osoittaa, että se ei tässä ole tarkotuksena. Rupesivat käyttämään eriskummallisen ja räikeän värisiä sukkia, nilkkarenkaita, ramekelloja polvitaipeessa y. m., että tyhmäkin ymmärtäisi tarkoituksena olevan kiinnittää huomiota juuri näihin seutuihin ruumiinrakennuksessa. Niin heidän vihdoin onnistui saada siveydenvartijat liikkeelle, papit paukaamaan ja poliisit mittaamaan. Seurauksena näyttää olevan, että on saavutettu sekin raja, jota ylemmäksi helmat eivät enää saa lyhetä. Viimeisimpänä aikana sanotaan hameitten olevan pikemminkin jatkumassa kuin lyhenemässä.

Mutta jos paratiisin muotiin ei päästä palautumaan ylhäältä eikä alhaalta käsin, niin löytyypä vielä kolmas keino: vaatetuksen ohentaminen niin läpikuultavaksi, ettei sitä lopulta ole jäljellä muuta kuin itse käsite eli aate, josta ei enää ole suurta haittaa. Parhaiten aikansa tasalla olevat kaunottaret eivät enää kärsi esim sellaisia esteitä silmän tiellä kuin vaatteiden kiinnitykseen tarvittavia nauhoja: "vaatteen" käsitettä edustava harso liisteröidään suoraan ihoon, liisteri sivellään pintaan pienellä pensselillä.

Poliisikin on tässä miltei neuvottomana, sillä oupa vaikeanlaista virallisen pätevästi määritellä, kuinka selvästi mikin paikka saa näkyä n. s. "vaatetuksen" alta.

Lupaavalta vaikuttaa sekin muoti, joka tänne takamaille saapui vasta viime kesänä. Siinä paljas vyöhyke alkaa heti keskempää, polven yläpuolelta; polveen asti on sukat. Tämä asetelma on nykyisin vielä sillä asteella, että paljaat reidet vain ohimennen vilahtelevat lyhyen hameen alta, jotta korkeusraja jäisi salaperäisen epämääräiseksi. Tämä pukumalli sentähden vaatii edustajansa esiintymään parvissa, yhtäkkiä kiljahtaen pyrähtämään hurjaan juoksuun, sitte taas seisahtumaan kuin naulaan ja räjähtämään läkähdyttävään nauruun tai muuhun sentapaiseen parkumiseen — kaikki ilman mitään muuta järjellistä syytä kuin että tämä vaateparsi sellaisia liikkeitä edellyttää. Parahdukset pitää olla englanninkielisiä, jos suinkin joku joukosta tuota kieltä senverran osaa, sillä koko ohjelma on "kielisiltä" opittua. Niiltä sen suorittaminenkin saattaa käydä luontevammin kuin meikäläisiltä aluksi.

Onhan niitä kyllä ennenkin nähty melkein vaikka minkälaisia eriskummaisuuksia naisten — ja osaksi miestenkin — pukumuodeissa. Harvoin pienintäkään sopeutumista ilmastosuhteihin tai muihin järjellisesti selitettäviin syihin. On vain olkkuiltu heilahdeltu yhdestä äärimmäisyydestä toiseen, ja siitä toisesta taas takaisin ensimmäiseen. Koskaan ei ennen ole nähty mitään niin tietoista, niin itsepintaisen sitkeää ja niin johdonmukaista tällä alalla kuin tämä viimeisten vuosien pyrkimys täydelliseen alastomuuteen.

Se vain kuvastaa valkoisen sivistyneistön yleistä palautumista takaisin raakalaisuuteen. Eikä minulla puolestani ole siihen muuta sanomista kuin onnea matkalle!

A. B. M.

Kolme senttiä tarvitaan yhden nälkäisen pikkulapsen ravitsemiseksi päivää kohti.

KOLMEN SISKON MUISTOLLE

jotka poistuivat eläimän keväässä.

Kirj. Katri Rahkonen.

Kuinka tuumalta tuntui nyt eloni
taival,
kun siskoni armaat on poissa.
Ken korvata, äiti, voisi sun vaivas,
vaan huoli sulle ol' heistä.

Sun luonas heillä ol kehto ja hauta,
vaan harvat sen onnen saa.
Mun tielläni kohtalon hyinen routa
ja hautani vieras maa.

Ne kirjeet, ne ijäti muistossa säilyy,
niiden riveissä lapsuus, nuoruus
päilyy,
ne muilekin elämän intoa luo,
toki kalliimpi kultaa mulle on nuo.

Ne kertovat hehkuvan innon tulta,
mit' on rinnoissa Suomen nuorten.
Kuinka elämä vaati niin paljon sulta,
elit keskellä kuoleman nuolten.

Ol siskoni armaat, muistomme säilyy,
kuva kirkkaana sieluni lehdillä
päilyy.
Elon keväässä kukkaset myrsky
taittoi,
morsiushäät heille kuolema laittoi.

Kodin oven lapset ei aukaise
koskaan,
niin äiti ja isä nyt huokaa.
Ainut lapsensa kohtalon polkuja
polkee,
kotiin lupaa — ja siihen he luottaa.

On elämä suurinta pettymystä
ain raatajaluokalla ollut.
Niin nöyrinä rukoilut kaitselmusta,
sieltä apua oisko tullut.

— — —

Ei! — "Ei oikeutta maassa saa
ken itse sitt' ei hankl!" —
Nää Ilkan sanat mielessäin
käyn eestä siskoin toimimaan.

PERHEENÄIDIN ITSENSÄ KEHITTÄMISESTÄ.

Jos minäkin lausun mielipiteeni "Äidin" kirjoituksen johdosta, joka oli Toverittaren 37 numerossa nimeltä "Ristiriitaa".

Ensiksi vastaan että "Äiti" on oikeassa. Perheen äidillä täytyy olla oikeus ja vapaus, kehittämään itseään yhtähyvin kuin perheen isälläkin, sillä hän tarvitsee tietoja miltei enempi kuin isä, sillä hänestä riippuu nousevan sukupolven tietoisuus. Aika vaatii jo, että lapset heti pienenä opetetaan luokkatietoisiksi, että he voivat jatkaa alettua työtä työläisten aseman parantamiseksi, että ei heillä enää olisi niin paljon kärsimyksiä kuin meillä on ollut.

Sellainen perheen isä, joka ei hoida lapsia, että äiti päässisi kokouksiin, tekee suuren rikoksen valmoaan, lapsiaan sekä koko yhteiskuntaa kohtaan. Sellainen isä ei ole vielä vapautunut vanhoista käsityksistä, sillä ei hän välitä väsymyksestä, jos hän ymmärtää sen asian tärkeyden. Ja on muistettava, että äiti voi väsyä myös, sillä hän on tehnyt työtä myös koko päivän. Siinä työssä väsyy vaikka sitä kotonakin tekee, ja jos jaksaa päivän työtä tehtyään lähteä illalla kokoukseen, niin samoin jaksaa isä jäädä kotiin hoitamaan lapsia vuorostaan, se on hänen velvollisuutensa.

Ikävä sanoa, vaan niitä on vielä paljon sellaisia miehiä aivan puoluecn. eturivin miehissäkin, jotka eivät noin ajattele. Se osa porvarillisista jätteistä näyttää olevan pahin sulattaa. Sekin puolestansa todistaa, että äidin täytyy kehittää itseään, että ei enään sellaista vanhaa hapatusta opeteta lapsille, joka on haittana työläisten tasavaltaa rakentaissa.

M. H.

Jos tahdot antaa lahjan ystävättärellesi tahi tuttavallesi, tilaa hänelle vuosikerta "Toveritar" lehteä.